

ЧАСТИНА ПЕРША

Друзі обов'язково
прийдуть навідати

НАСТУПНОГО ЧЕТВЕРГА...

— Я розмовляла з однією жінкою з Раскін-Корта, і вона сказала, що сидить на дієті, — каже Джойс, допиваючи залишки вина в келиху. — Їй вісімдесят два!

— Ходунці роблять людину візуально гладкішою, — вставляє Рон. — Отими своїми тонкими ніжками.

— Нащо сидіти на дієті у вісімдесят два? — питає Джойс. — Що вже тобі зробить сосиска в тісті? Уб'є? Пф, нехай стає в чергу.

«Клуб убивств по четвергах» закрив засідання. Цього тижня вони розглядали давню справу продавця газет із Гастінгса, який убив з арбалета чоловіка, що вдерся до його крамниці. Продавця були арештували, аж тут утрутилися медіа. Суспільний консенсус полягав у тому, що людина має право захищати власну лавку й з арбалетом, чорт забирай. Газетяра виправдали, він вийшов на волю з гордо піднятою головою.

Десь через місяць поліція з'ясувала, що невдаха-грабіжник раніше зустрічався з юною донькою газетяра і що останній мав довгу історію завдання тяжких тілесних ушкоджень, але на той час усі вже забули про цю справу. Врешті-решт, то був 1975 рік. Камер не було, й ніхто не хотів знімати бучу.

— Як думаєте, мені із собаки вийде пристойний компаньйон? — питає Джойс. — Я подумала, що могла б завести собаку, або ж інстаграм.

— Я не радив би, — каже Ібрагім.

— Ой, ти виступав би проти всього, — каже Рон.

— Загалом так, — погоджується Ібрагім.

— Невеликого собаку, звісно, — каже Джойс. — Великого в мене пилосмок не потягне.

Джойс, Рон, Ібрагім і Елізабет насолоджуються обідом у ресторані, розташованому в самому серці селища Куперс-Чейз. На столі стоять пляшка червоного й пляшка білого вина. На годиннику за чверть дванадцята.

— Не заводь маленького собаку, Джойс, — каже Рон. — Маленькі собаки — це як низькі чоловіки: завжди прагнуть щось довести. От і галасують та гавкають на машини.

Джойс киває.

— Тоді, може, середнього розміру? Елізабет?

— М-м-м, непогана думка, — відповідає Елізабет, хоч і не слухає по-справжньому. Та і як же слухати, коли оце отримала такого листа?

Звісно, вона вловлює основне. Елізабет завжди насторожі, тому що ніколи не знаєш, що може впасти тобі на голову. Вона за своє життя чула все і про все. Уривок розмови в берлінському барі, недбало кинуте слівце російського моряка у відпустці, що зійшов на берег у Тріполі. Наразі ж, у четвер, в обідню пору, в сонному пенсійному поселенні у Кенті скидається на те, що Джойс хоче собаку, навколо цього точиться дискусія про розміри, а Ібрагім сумнівається. Але думає Елізабет про інше.

Про лист, який просунула під її двері невидима рука.

*Люба Елізабет,
цікаво, чи пам'ятаєш ти мене? Можливо, ні, але
без зайвої скромності вважаю, що так.*

Життя знов узялося до своїх трюків, і я, заїхавши сюди цього тижня, дізнався, що ми тепер сусіди. Потрапив у добірне товариство! Ти, певно, думаєш, що сюди тепер пускають усяких старих босяків.

Знаю, що востаннє ми бачилися досить давно, але думаю, що було б чудово поновити наше спілкування після стількох років перерви.

Чи не зайдеш ти до мене на один-два келихи в Раскін-Корт, квартира 14? На таке собі ново-сілля? Коли так, як тобі завтра о третій пополудні? Відповідати нема потреби, я все одно чекаю на тебе з пляшкою вина.

Буде справді приємно знову тебе побачити. Нам стільки всього треба переповісти одне одному. Скільки води сплигло під мостом і всяке таке.

Я дуже сподіваюсь, що ти мене таки пам'ятаєш і що ми таки побачимося завтра.

*Твій старий друг,
Маркус Кармайкл*

І з того часу Елізабет тільки про лист і думає.

Востаннє вона бачила Маркуса Кармайкла наприкінці листопада 1981 року, однієї дуже темної та холодної ночі коло мосту Ламбет. На Темзі тоді був відплив, а дихання клубочилося парою в морозному повітрі. Елізабет очолювала команду спеціалістів. Вони приїхали на білому, потертому ззовні фургоні, що начебто належав фірмі «Г. Проктер — вікна, ринви, будь-яка робота», але

всередині повнився осяйними кнопками й екранами. Один молодий констебль обгородив для них берегову смугу та закрив хідник на набережній Альберта.

Елізабет і її команда спустилися кам'яними сходами, що обросли смертельно підступним слизьким мохом. Річка відступила й відкрила поглядам спертій об найближчу кам'яну опору мосту майже сидячий труп. Елізабет подбала, щоб усе було зроблено як слід. Один з її спеціалістів оглянув одяг і передивився кишені важкого пальта, молода жінка з Гайгейта зробила фотографії, а лікар зафіксував смерть. Було ясно, що чоловік стрибнув або його зіштовхнули в Темзу десь вище за течією. Це вже мав вирішити патологоанатом. Усе буде надруковано у звіті, який хтось складе, а Елізабет просто додасть унизу свої ініціали. Чисто й охайно.

Дорога назад, угору слизькими сходами, з мертвим тілом на військових ношах, забрала більше часу. Юний констебль, збуджений тим, що його покликали допомогти, упав і зламав гомілку, а їм тільки цього бракувало. Вони пояснили хлопцю, що наразі не можуть викликати швидку, і він сприйняв це доволі мужньо. А через кілька місяців здобув підвищення з неочевидного приводу, тож у довшій перспективі ніхто не постраждав.

Її невелика команда досягла набережної, а там тіло завантажили в білий фургон. «Будь-яка робота».

Команда розійшлася, крім Елізабет і лікаря, які залишилися з тілом у фургоні, що повіз їх до моргу в Гемпширі. Вона раніше не працювала із цим лікарем — ставний, червоноликий, темні вуса із сивиною, — але він був доволі цікавий. Такого чоловіка легко запам'ятати.

Вони побалакали про евтаназію та крикет, поки лікар не задрімав.

Ібрагім тримає у руці келих і доводить своє:

— Боюся, що взагалі не радив би заводити собаку, Джойс, чи то малого, чи то середнього, а чи то великого. На цьому етапі життя.

— Ой, починається, — каже Рон.

— У середнього собаки, — веде далі Ібрагім, — скажімо, в тер'єра, як-от джек-рассела, очікувана тривалість життя десь чотирнадцять років.

— Хто сказав? — питає Рон.

— Сказав Кінологічний клуб Великої Британії, якщо ти раптом захочеш це оскаржити, Роне. Ти хотів би це оскаржити, Роне?

— Ні, я тобі вірю.

— Так от, Джойс, — продовжує Ібрагім, — тобі ж зараз сімдесят сім років?

Джойс киває.

— Наступного року сімдесят вісім.

— Це очевидно, так, — погоджується Ібрагім. — Отож, з огляду на те що тобі сімдесят сім, ми мусимо зважити на твою очікувану тривалість життя.

— Ой, залюбки! — каже Джойс. — Обожду таке. Мені якось на набережній розкладали таро. Ворожка сказала, що мені перепадуть великі гроші.

— Якщо конкретніше, то мусимо зважити на таку ймовірність: чи твоя очікувана тривалість перевищить очікувану тривалість життя середнього собаки.

— Гадки не маю, як це ти так і не одружився, старий, — каже Рон Ібрагіму й бере з кулера на столі пляшку білого вина. — Не говорить, а медом поливає. Комусь додати?

— Дякую, Роне, — каже Джойс. — Лий по вінця, щоб двічі не вставати.

Ібрагім веде далі:

— Імовірність того, що сімдесятисемирічна жінка проживе ще п'ятнадцять років, становить п'ятдесят один відсоток.

— Чудово, — каже Джойс. — Великі гроші, до речі, мені так і не перепали.

— Тож якщо ти зараз заведеш собаку, Джойс, то чи переживеш її? Ось у чому питання.

— Я пережив би собаку просто з принципу, — каже Рон. — Ми б сиділи у протилежних кутках кімнати, зиркали б одне на одного й чекали б, кого винесуть першим. Не мене. Це як того разу, коли ми в сімдесят восьмому вели переговори з «Брітіш Лейландом». Щойно один із них пішов до туалету першим, я зрозумів, що ми їх переграли. — Рон перехиляє ще вина. — Не можна йти до туалету першим. Хоч у вузол зав'яжись, якщо треба.

— Правда в тому, Джойс, — каже Ібрагім, — що, може, тобі й варто завести пса, а може, й не варто. П'ятдесят один відсоток. Це як монетку кидати, а я не вважаю це прийнятним ризиком. Не можна помирати раніше за свого собаку.

— Це таке давнє єгипетське прислів'я чи давнє психіатрійне прислів'я? — питає Джойс. — Чи ти це щойно придумав?

Ібрагім знову схиляє келих у бік Джойс — ознака того, що потік мудрості ще не закінчився.

— Звісно, треба померти раніше за своїх дітей, бо ми вчимо їх жити без нас. Але не раніше за собаку. Ми вчимо собаку тільки того, як жити з нами.

— Дякую, Ібрагіме, це, безперечно, пожива для роздумів, — каже Джойс. — Хоч і дещо бездушна. Тобі так не здається, Елізабет?

Елізабет чує це, але подумки вона досі всередині фургона, що мчить уперед з трупом і лікарем на борту. То був не єдиний такий випадок у кар'єрі Елізабет, але досить незвичний, щоб запам'ятатися, — це підтвердили б усі, хто знав Маркуса Кармайкла.

— Обіграй Ібрагімів тоталізатор, — каже Елізабет. — Заведи вже старого собаку.

І ось, через багато років, знову Кармайкл. Чого він хоче? Дружньої балачки? Спогадів перед затишним каміном? Хтозна.

Рахунок до їхнього столика приносить новенька офіціантка. Її звать Жоржина, і в неї татуювання маргаритки на передпліччі. Жоржина працює в цьому ресторані вже майже два тижні, і поки що відгуки про неї не дуже прихильні.

— Ти принесла нам замовлення дванадцятого столика, Жоржино, — каже Рон.

Жоржина киває.

— Ой, так, це ж... я така неуважна... який у вас столик?

— П'ятнадцятий, — каже Рон. — Це видно з великої цифри п'ятнадцять, написаної на цій свічці.

— Даруйте, — каже Жоржина. — Просто треба запам'ятати їжу, а тоді донести її, а тоді ще цифри. Я врешті таки все опаную.

Вона повертається на кухню.

— Вона дуже хороша, — каже Ібрагім, — але не дуже придатна для цієї ролі.

— Але в неї чудові нігті, — каже Джойс. — Бездоганні.
Правда ж, Елізабет, бездоганні?

Елізабет киває.

— Бездоганні.

Це не єдине, що вона помітила в Жоржині, яка зі своїми нігтями й некомпетентністю з'явилася начебто нізвідки. Але поки що в неї на думці інше, тож таємниця Жоржини може почекати.

Вона подумки знову проходить текстом листа. *«Цікаво, чи пам'ятаєш ти мене? Стільки води сплигло під мостом...»*

Чи пам'ятала Елізабет Маркуса Кармайкла? Яке безглузде запитання. Вона знайшла тіло Маркуса Кармайкла, притулене до мосту через Темзу, під час відпливу. Вона глупої ночі допомагала нести те тіло вгору слизькими кам'яними сходами. Вона сиділа за пів метра від його трупа в білому фургоні з рекламою послуг мийників вікон. Вона повідомила новину його молодій дружині, вона стояла над його могилою на похороні — на знак доречної поваги.

Тож так, Елізабет дуже добре пам'ятає Маркуса Кармайкла. Але нині час повертатися до квартири. Одна справа за раз.

Елізабет тягнеться до білого вина.

— Ібрагіме, не все можна зводити до чисел. Роне, ти помреш задовго до собаки, бо очікувана тривалість життя чоловіків набагато нижча за таку в жінок, а ти ж знаєш, що терапевт каже про твій цукор. І Джойс, ми обидві знаємо, що ти вже зважилася. Ти візьмеш собаку з притулку. Він зараз сидить собі сам-один, у нього величезні очі, і він чекає на тебе. Ти не зможеш опиратися,

а крім того, він буде розвагою для всіх нас, тож годі вже це обговорювати.

Впоралася.

— А як щодо інстаграму? — каже Джойс.

— Я навіть не знаю, що це таке, тож як забажаєш, — каже Елізабет і допиває вино.

Запрошення від мерця? Зваживши все, вона приймає його.

— Ми днями дивилися «Мандрівних антикварів», — каже старший інспектор Кріс Гадсон, стукаючи пальцями по керму. — І тут показують одну жінку, а в неї отакі керамічні глечики, і твоя мама схиляється до мене й каже...

Констебль Донна де Фрейтас б'ється головою об панель з приладами.

— Сер, я вас благаю. Буквально благаю. Будь ласка, припиніть балакати про мою маму хоч на десять хвилин.

Кріс Гадсон нібито має бути її наставником і помічником на шляху до карного розшуку, але з їхньої взаємної майже абсолютної неповаги, а також з їхньої дружби, що розцвіла в мить знайомства, цього зовсім не видно.

Донна познайомила Кріса, свого начальника, з Патріцією, своєю мамою. Була подумала, що вони можуть підійти одне одному. Виявилось, що вони аж трохи занадто підходять одне одному, як на її думку.

Засідки з Крісом Гадсоном колись були веселими. Вони їли чипси, розгадували кросворди, пліткували про нового сержанта, який щойно прибув до Фейргейвена

й уже встиг випадково послати знімок свого пеніса власнику місцевої крамниці, який попросив поради щодо захисних ґраток на вікна.

Вони сміялися, їли, виправляли світ на краще.

А зараз? Зараз, цього осіннього вечора, коли вони сидять у Крісовому «форді фокусі» й стежать за штабом Конні Джонсон у гаражах? У Кріса із собою лоточок, наповнений оливками, морквяними паличками й хумусом. Лоточок купила її мама, хумус робила її мама, морквяні палички нарізала її мама. Коли Донна запропонувала купити «кіткат», він глянув на неї і сказав: «Порожні калорії».

Конні Джонсон була привітна дилерка наркотиків. Щоправда, нині вона вже торгувала гуртовими партіями. Місцевий ринок наркотиків скількись років контролювали брати Антоніо, але вони зникли безвісти десь рік тому, тож Конні заповнила собою ту прогалину. Питання, чи була вона просто гуртовою дилеркою наркотиків, а чи ще й убивцею, стояло відкрите, але хай там як, саме тому вони цей тиждень сиділи у «форді фокусі» й наводили бінокля на фейргейвенські гаражі.

Кріс скинув трохи ваги, зробив гарну зачіску й ходив у відповідних своєму віку кросівках — усе це Донна вже казала йому зробити. Вона вдалася до всіх відомих трюків, щоб заохотити, переконати, вмовити його дбати про себе. Але виявилось, що весь цей час єдиною справжньою мотивацією, якої йому бракувало, щоб змінитися, був секс із її мамою. Треба бути дуже обачною у своїх бажаннях.

Донна падає на спинку крісла й надуває щоки. Вона б зараз убила за «кіткат».

— Гаразд, гаразд, — каже Кріс. — Добре, я бачу дещо, що починається на букву «я».

Донна визирає у вікно. Далеко вниз вона бачить ряд гаражів, один з яких належить Конні Джонсон, новому наркобарону Фейргейвена. Новій наркобаронесі? За гаражами видніється море. Чорнильно-чорний Англійський канал, місяць висвітлює обриси легеньких хвиль. Далеко в морі, на обрії, світиться вогник.

— Яхту? — каже Донна.

— Ні, — відповідає Кріс, хитаючи головою.

Донна потягується й повертає погляд на ряд гаражів. Якось постать у капюшоні й на велосипеді під'їздить до гаража Конні й гупає у двері. Їм чутно слабке відлуння металевого грому аж угорі на пагорбі.

— Якогось пацана на ровері? — каже Донна.

— Ні, — відповідає Кріс.

Донна дивиться, як відчиняються двері і хлопець заходить усередину. Це тривало цілий день і кожен день. Кур'єри заходили й виходили. Йшли далі з коксом, ексом і гашишем, поверталися з готівкою. Безперервно. Донна знає, що вони могли б зараз завалитися з рейдом і знайти невеличкі поклади наркотиків, знудженого посередника, що сидітиме за столом, і юнака на велосипеді. Натомість їхня команда вичікує, фотографує всіх, хто заходить або виходить, стежить за тим, куди вони прямують далі, намагається зібрати повну картинку діяльності Конні Джонсон. Вони збирають достатню кількість доказів, щоб перекрити їй кисень одним махом. Якщо пощастить, то буде ціла низка рейдів на світанку. Якщо пощастить ще більше, вони покличуть групу тактичної підтримки з пневматичними

таранами для дверей, і один із членів групи тактичної підтримки буде неодружений.

— Яскравий жилет? — каже Донна, побачивши жінку, що йшла вулицею до паркінгу.

— Ні, — каже Кріс.

Головним призом була сама Конні Джонсон. Ось чому вони з Крісом зараз тут. Чи справді Конні безкарно вбила двох конкурентів?

Іноді серед молоді на велосипедах траплялися знайомі обличчя. Старші члени фейргейвєнського нарко-середовища. Кожне ім'я записували. Якщо Конні таки вбила братів Антоніо, то не власноруч. Вона не дурна. Така рано чи пізно помітить, що за нею стежать. Тоді більше не діятиме так нахабно й стежити буде важче. Тому вони збирали всі можливі докази, поки могли.

Коли хтось кісточками пальців стукає у вікно з її боку, Донна підстрибує. Вона повертається й бачить жінку в жовтому жилеті, яка раніше йшла вулицею. У вікні з'являється усміхнене обличчя, жінка показує два стаканчики з кавою. Донна зауважує буйне біляве волосся й червону помаду на губах. Вона опускає вікно.

Жінка схиляється нижче й усміхається.

— Нас не представляли, але думаю, що ви Донна і Кріс. Я вам купила кави на заправці.

Вона передає каву, а Донна з Крісом дивляться одне на одного й приймають її.

— Я Конні Джонсон, але думаю, що ви це знаєте, — каже жінка. Вона плескає по кишнях куртки. — Я ще купила сосисок у тісті, не хочете?

— Ні, дякую, — відмовляється Кріс.

— Так, будь ласка, — погоджується Донна.

Конні вручає Донні паперовий пакет.

— Боюсь, я нічого не купила офіцерці, яка ховається за смітниками й фотографує.

— Вона все одно веганка, — каже Донна. — З Брайтона.

— Хай там як, я просто хотіла познайомитися, — пояснює Конні. — Прошу арештовувати мене, коли забажаєте.

— Так і зробимо, — обіцяє Кріс.

— Що в тебе за тіні на очах? — питає Конні Донну.

— Пет Мак-Грат, «Золотий стандарт», — відповідає Донна.

— Шикарні, — каже Конні. — Ну, на сьогодні справи все — раптом ви хочете піти додому. І за минулі два тижні ви не бачили нічого такого, чого я б не хотіла вам показати.

Кріс сьорбає каву.

— Це справді із заправки? Дуже добра.

— У них нова машина, — каже Конні. Вона сягає до внутрішньої кишені, виймає конверт і вручає Донні. — Можете взяти оце. Тут ваші фотографії, а також світлини всіх інших офіцерів, що нипають тут навколо. У цю гру можуть грати обидві сторони. Але ви ж не бачили, як робили ці знімки, га? Ми ще й провели кількох із вас додому. Тут є хороший знімок з побачення, на яке ти ходила днями, Донно. Особисто я вважаю, що ти можеш знайти когось кращого.

— Я теж, — каже Донна.

— Добренько, я піду собі, але було приємно нарешті побалакати особисто. До смерті хотілося познайоми-

тися. — Конні посилає їм повітряний цілунок. — Ну, не зникайте.

Конні вирівнюється та йде геть від «форда фокуса». Позаду них з'являється «рейндж ровер». Відчиняються пасажирські двері, Конні сідає всередину, і її везуть геть.

— Отак, — каже Кріс.

— Отак, — погоджується Донна. — Що тепер?

Кріс знизує плечима.

— Чудовий план, шефе, — каже Донна. — А що ви загадали? Що ви побачили такого, що починається на букву «я»?

Кріс повертає ключ, заводить двигун і пристібає пасок.

— Ясне обличчя твоєї матері. Бачу його щоразу, як заплющую очі.

— О господи, — каже Донна. — Я подаю рапорт і переводжуся.

— Слушна думка, — каже Кріс. — Але спочатку прижучимо Конні Джонсон, гаразд?